

**מדקאמר ככל מקום.** לוקחין ארבעה וחמשה אלמא האי דקמפליג בין ציינות למדבריות אשמי כאן פליג ולקולא קאי: **שנישסא.** חבילי זמורות: שומר שכרו הוא נוטל זמעות ואין לו חלק בעצים אצל ארים חולק בזמורות ובעצים וצין: **והטורעני.** מאונים גדולים ומוכרין פירות זמסקל כדרך המגרים דמיון למוכרין בפרהסיא לא נגזסו: **רוב.** ממונו משלו בלא גזילה הולכין אחר הרוב ונהנין ממנו: **אפילו מיעוט משלו.** תלינן ואמרין האי מדיד דהיצי ליה מדידה הוא: **אדא.** שם האיש: **דיינא.** שמש דרבנן: **חמיר מגופו.** דקיימא לן בפרק שני דע"ו (דף כו:) דמותר לאצד גופו צידים דקמני המינין והמסורות מורדין חותן לצור ולא מעלין: **מסור.** מלשין המוסר ממון מזירו לאנסיס: **תקיל ויסי.** לרז חסדא: **סקיל ושקיל.** לנפשיה ממדקא בחלוקה ואינו מוותר מחלקו כלום. לשון אחר מחצה היה נוטל ודך שאר האריסין לטול שלישי: **נקרא אנפשיה.** רב חסדא דקיי דקיי והארים חוטא ונפכן חילו לרז חסדא דסקלן ונטל חלקו: **כי ישל אלוה נפשו.** משליך הקב"ה נשמתו ומאכזר ממנו נשמה אחת: **אל סגול דל כי דל הוא.** אנפ"ש גדל הוא ואין לו מה לגחלו: **אל סדכא עני בשער.** מעשר עני ולקט שכחה ופאה המתחלקין בשעריך אל תדכאוו בס: **וקבע אס קובעיהם נפש.** גזול נפש גוחליהם: **נעלים דהשפא.** גזלן שנעשה עכשו נעלים לממון: **אין קלינד ולהמד.** ודומה לך כחולד שזל וצומחין לפי שאין לך שז כחמה לפרנסת: **מחמם בני יהודה.** מגזל שעשו מעלה אני עליהם כאילו שפכו דם נקי: **המים הגבעונים.** דמפרש לקמיה שהמית כהני נוצ שהיו מספקים מים ומזון לגבעונים שהגבעונים היו משמשין למזבח חוטני עלים ושואפי מים ומעלה עליו כאילו המית הגבעוני: **ואל נפש נניו וננוסיו לא.** הא מאת נפש בעליו יקח לא נפקא לן אלא נפש הגחלים אצל בניו וננוסיו לא נענש גזלן אנפש בני הגזול: **נדלא יסי דמן.** ממסן יסיצ דמי וזה לא היה רוצה למכור: אצל לא יינוס

### תורה אור השלם

- יכן צדיק יקבץ ובסוף קץ יחלף: איוב כו יז
- טוב יחזל בני חנם וצפון לצדיק חיל חוטא: משלי יג כב
- כי מה תקות וקף כי יבצע כי יזיל אלוה נפש: איוב כו כ
- בצע את נפש בל בצע בצע את נפש בעליו יקח: משלי אט
- אל תגזל דל כי דל הוא ואל תדור עני בשערי: כי יז יריב ריבם וקבע את קבעיהם נפש: משלי כב כב-כג
- ואכל קצירך ולחמך יאכלו בניך ובנותיך יאכל צאנך ובקרך יאכל פגנך ותאנתך ירשע עיר מבקרך אשר אתה בושם בקהה בחרב: ירמיהו ה יז
- מצרים לשקמה תהיה ואדום למדבר שקמה תהיה מחמם בני יהודה אשר שפכו דם נקיא בארצם: יואל ד יט
- והי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחרי שנה ובקש דוד את פני ה' ויאמר ה' אל שאול ואל בית הדמים על אשר הבית את הגבעונים: שמואל ב כא א

### הגהות הב"ח

(א) גמי אלמא מדנפשיה קא מוזין ני"ב עיין פקח אלו מלואות דף כב כתיב ד"ה מר וזמל: (ב) רש"י ד"ה המית וכו' הגבעונים הס"ד ואל"כ מ"ה וכו"ב נפש ידידיה דהא ממת נפש:

### גליון הש"ס

גמ' כל הגזול את חבירו. עיין ב"מ ד' ת ע"ב מוס' ד"ה זה גנפו:

### רבינו חננאל

ת"ר שומרי פירות לוקחין מהן בזמן שהן וישבין ומוכרין והסלין לפניהם והטורעני לפניהם: פ"י

## הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא קי"א.

**ושמנים וסלסום.** שדרך האיש למוכרין ואין עושה את אשתו שליח לכן ושמא נגנזתו מזבעלה: **כפס.** כעף ואין העבול מקפיד: **והנדונין.** בעלי בית הדד שמגרין בן דשמן לוקחין מן נשיהש ויתים ושמן זמדה כלומר דך מכירה בפרהסיא ודבר מרובה דלין יכולה לגנוז כל זאת ולעשות צניעא אצל לא זמועט דנגנזתו ויכולה לעשות צניעא ולא ירגיש זבעלה. ל"א זמועט זמעתן שנטלתן מן המעטן ואין דך למוכרין כך: **גגליל העליון.** שהשמן של ביוקר ומקפיד על דבר מועט: **רצינא.** גבאי נדקה היה: **כנלי.** שרשרות זהב: **ושירי.** למדין: **לנני מחווא.** עשירים הס: **בתנ"י הכובס מוציא.** מזגד למר דבר מועט על ידי שטיפה ואין העב"ה מקפיד ומן הדין הן שלו והמקפיד לא היו קפידא: **ספסורק מוציא.** ע"י הקוליס שקורין קרדוני"ש: **סורק.** פילוני"ש כך שם האומנות על שם שהוא סורקו צקוליס ענין מסרק: **של צעל הצים.** שדבר חשוב הוא ולא מחיל: **הכובס נוטל ג' חוטין.** דרך אורגי בגדי למר לארוג שלשה חוטין ממין אחר בסוף הבגד והכובס נוטלן ומשום הבגד ומייפסו: **ואס היה החוט שחור.** שארזו צבגד לנן רשאי לטול הכל לפי שהשחור נגנזה את הלנן: **החייט ששייר מן החוט כדי לפפור זו.** וצגמרל [ע"פ] מפרש שיעור תפירה: **ה"ג ומטלים שהוא ג' על ג'.** חייט שהשזה את תפירתו וקייט הימנה מטלית קטנה של אצבעות על של אצבעות הרי אלו של צבה"ב: **מעלה.** דליד"י"ר צלע"ז קטנה וממליק בה את הנסרים ושפאל"ש שהוא משום דקין הן טנצ"ש צלע"ז: **כנשיא.** קרדוס ומפיל שפאלן גסין: **אלל צעל הצים.** שכר יוס: **נפורט.** אפי' דק דק היואל מתחת המקדח שהיא דק מאד של צעל הצים. ורש"א צקנלן שקינל לצנות הצית צדמים קצוצים: **גמ' ולא**

דלא יחבין ליה לנגזל אע"ג דאיכא סהרי דמסריה ביד אנס גוי, כיון דליכא סהרי כמה נענש לא מחייבין ליה למסור לשלומי מדינה) ועלתה בתיוק, וקיימא לן כל תיקו דזמונא לקולא. וכל שכן דאסור לאבדו ממנו כולו. עכ"ל. רב חסדא הוא ליה אריסא דהוה תקיל ויהיב תקיל ושקיל. בפ"י ר"ח כתיב ארישיה דרב חסדא הוה תקיל ויהיב תקיל שקיל, והוא שקיל אגרא ופחתא. סליקא ושקל מה דאית ליה, אמר וצפון לצדיק חיל חוטא. מתני'. מוכינן את שהכובס מוציא הרי אלו שלו. לשון פרי"ח לוקחין מוכן מן הכובס מפני שהן שלו. עני חוטין העליונים שלו באלימחא, ובקטיני שלשה. לא יטול בו ויחר משלש חוטין. בעל י"ר ירמיה אסטויי ואותיו חר או דילמא אסטויי ואותיו חר. ותיק. לא יטרוק הבגד בלשיתו אלא לערבו, בגלימי. ולערבו ולא לשיתו, בסריב. ואיכא דאמרי אפסא. ומשוי לאורכו ולא לרחבו בהמיניה. לרחבו ולא לאורכו, בגלימי. ח"י אין לוקחין מוכין מן הסמך משום שאינו שלו. ובמקום שנהנו לחיות שלו לוקחין. ובכל מקום לוקחין מהן רב מלא מוכין וכסת מאי מוכין עמא דקננהו בשינוי. אף הנסורות של בעל הבית. פ"י אותו דק דמקצא החרש במגירה.

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מדאמר בכל מקום ש"מ אסיפא קאי ולקולא ש"מ: ולא משומרי פירות כו': **ר"ב זבין שבישתא מאריסא א"ל אביי** והא תנן ולא משומרי פירות עצים ופירות א"ל ה"מ בשומר דלית ליה בגופא דארעא מידי **אבל ארים דאית ליה בגוויה** **(א)** אימא מרדנפשיה קא מזבין ת"ר שומרי פירות לוקחין מהן כשהן וישבין ומוכרין והסלין לפניהם וטורעני לפניהם וכולן שאמרו הטמן אסור לוקחין מהן מפתח הגינה אבל לא מאחורי הגינה איתמר גזלן מאימת מותר **לקנות הימנו רב אמר** עד שתהא רוב משלו ושמואל אמר אפילו מיעוט שלו **יאורי** ליה רב יהודה לאדא דיילא כדבריי האומר אפילו מיעוט שלו ממון מסור רב הונא ורב יהודה חד אמר מותר לאבדו ביד ור"א אסור לאבדו ביד מ"ד מותר לאבדו ביד **לא** יהא ממנו חמור מגופו ומ"ד **האסור** לאבדו דלמא הוה ליה זרעא מעליא וכתיב **יבין** **רשע וצדיק ילבש:** רב חסדא הוה ליה ההוא אריסא דהוה תקיל ויהיב תקיל ושקיל סלקיה קרא אנפשיה **וצפון לצדיק חיל חוטא** **כ"י** מה תקות חנף כי יבצע כי ישל אלוה נפשו **ר"ב** הונא ורב חסדא חד אמר נפשו דנגזל ור"א נפשו של גזלן מ"ד נפשו של גזול דכתיב **כן** ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח מ"ד נפשו של גזלן דכתיב **אל הגזול דל כי דל הוא** ואל תדכא עני בשער כי ה' יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש ואידך נמי הכתיב נפש בעליו יקח מאי בעליו בעליו דהשתא ואידך נמי הכתיב וקבע את קובעיהם נפש מה טעם קאמר מה טעם וקבע את קובעיהם משום דקבעי נפש א"ר יוחנן **כל הגזול את חבירו שוה פרוטה כאילו נוטל נשמתו** ממנו שנאמר

כן ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח ואומר **ואכל קצירך ולחמך** **"בניך ובנותיך ואומר** **מחמם בני יהודה** אשר שפכו דם נקי בארצם ואומר **אל שאול** ואל בית הרמים על אשר המית את הגבעונים מאי ואומר **וכ"ת נפש ידידיה אבל נפש בניו ובנותיו לא ת"ש** בשר בניו ובנותיו **וכ"ת** הני מילי **(א)** היכא דלא יהיב דמי אבל היכא דיהיב דמי לא ת"ש מחמם בני יהודה אשר שפכו דם נקי **(בארצם)** **(בארצם)** **וכ"ת** ה"מ היכא דקעביד בידים אבל גרמא לא ת"ש אל שאול ואל בית הרמים **[על]** אשר המית את הגבעונים **(א)** וכי היכן מצינו שהרג שאול את הגבעונים אלא מתוך שהרג גוב עיר הכהנים שהיו מספקין להן מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן: אבל לוקחין מן הנשים: **ת"ר** לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל אבל לא יינות ושמנים וסלתות ואל מן העבדים ולא מן התינוקות אבא שאול אומר מוכרת אשה בארבעה וחמשה דינר כדי לעשות כפה לראשה וכולן שאמרו להטמין אסור **גבאי** צדקה לוקחין מהן דבר מועט אבל לא דבר מרובה **ההבדרין** לוקחין מהן זתים במידה ושמן במידה אבל לא זתים במועט ושמן במועט **רשב"ג** אומר לוקחין מגשים זתים **במועד** בגליל העליון שפעמים אדם בוש למכור על פתח ביתו ונותן לאשתו ומוכרת רבינא איקלע לבי מחווא אתו נשי דבי מחווא רמו קמיה כבלי ושירי קביל מייניהו **א"ל** רבה תוספאה לרבינא והתניא **גבאי** צדקה מקבלין מהן דבר מועט אבל לא דבר מרובה **א"ל** **הני** לבני מחווא דבר מועט נינהו: **בתנ"י** **למוכין** שהכובס מוציא הרי אלו שלו **והסורק** מוציא הרי אלו של בעה"ב **כובס** נוטל ג' חוטין והן שלו יתר מכן הרי אלו של בעה"ב **י"א** היה שחור **ע"ג** הלבן נוטל את הכל והן שלו **החייט** ששייר את החוט כדי לתפור בו וממלית שהיא ג' על ג' הרי אלו של בעה"ב **"מה** שהחרש מוציא במעצר הרי אלו שלו ובכשיל של בעל הבית ואם היה עושה אצל בעה"ב אף **הנסרים של בעה"ב גמ'** **ת"ר** לוקחין מוכין מן הכובס מפני שהן שלו הכובס נוטל שני חוטין העליונים והן שלו **ולא**

קלד א מ"י פ"ו מהל' גניבה הלכה ג סמוג ע"א שו"ע ח"מ פ"י שנת ספק ד':

קלה ב ג מ"י שם שו"ע שם ספק ב: קלד ד מ"י פ"ה מהל' גזילה ואזריה הל' ח ועיין במ"מ סמוג עיין ע"א שו"ע ח"מ פ"י שפט ספק ג':

קלה ה מ"י פ"ח מהל' סמוג ומוקף הל' י"א סמוג עיין ע שו"ע ח"מ פ"י שפט ספק י':

קלה ו מ"י פ"א מהל' גזילה ואזריה הל' י' סמוג עיין ע שו"ע ח"מ פ"י שפט ספק ג':

קלה ז מ"י פ"ו מהל' גניבה הל' ד סמוג עיין ע שו"ע ח"מ פ"י שפט ספק ה':

קב א מ"י פ"ז מהל' סמוג עיין קסב שו"ע י"ד פ"י רמ"ק ספק ד':

קבא ט מ"י פ"ו מהל' גניבה הל' א ועיין במ"מ סמוג עיין ע"א שו"ע ח"מ פ"י שנת ספק י':

קבב י ב מ"י פ"ז מהל' מתנות עמים הל' י' סמוג עיין קסב שו"ע י"ד פ"י רמ"ק ספק ד': קבב ל מ"י פ"ו מהל' גניבה הל' ו סמוג עיין ע"א שו"ע ח"מ פ"י שנת ספק י':

קבב ט מ"י שם הל' מתנות עמים הל' י' סמוג עיין קסב שו"ע י"ד פ"י רמ"ק ספק ד': קבב ז מ"י פ"ו מהל' גניבה הל' ו סמוג עיין ע"א שו"ע ח"מ פ"י שנת ספק י':

קבב מ ב מ"י שם שו"ע שם ספק ח:

קבב ס מ"י שם הל' ו ועיין בהשגות ובמ"מ שו"ע שם ס"ט: קבב ע מ"י שם הלכה ט שו"ע שם ספק י':

### לעזי רש"י

קדרוני"ש וינדוני"ש. דרדורים. פילוני"ש. פולוני"ש. כוכסים. וירלדור [וירלדור] א. מצעד [מפני גרון]. טנצ"ש [טינצב"ש]. דקים. רדים.

### מוסף רש"י

אל תגזל דל כי דל הוא. אף אס דל הוא ואין לו עזר, אל תגזלה, והוא אחד מלרעב לשונות אס שמשך בהן אס (ב"מ ק"ב), וקבע את קובעיהם נפש, וגזל את גחליהם, ומה יקבע מוכן את נפסם, שגורמים הגזלנים רעה לעמלן (ט"ס). שהיו מספקין להן מים ומזון, כהנים לזיו מספקין להם מזון לצבעונים, שהיו חוטנין ע"כ וסואפי מים למזבח, יכרת מכם חוטנין עלים ושואפי מים לצית אלהי (ביבמות טח).

### רבינו חננאל (המשך)

רילמא נפיק מיניה זרעא כ"י. ובסוף פרק הכובס בעי אמירב עשר חקנת גזול במסור או לאו, ועלתה בתיוק, שמע מינה